

Een plek tussen binnen en buiten

Jeroen Doorenweerd (1962) moest er wel even over nadenken toen hij in 2006 door de gemeente Utrecht gevraagd werd een kunstopdracht in samenwerking met verslaafde dak- en thuislozen van het Hostel Wittevrouwen te realiseren. De 24-uursopvang, gevestigd in een voormalig wijkbureau aan de rand van het Utrechtse Griftpark, had 1,5 % van de bouwsom gereserveerd voor een kunsttoepassing in de buitenruimte. Daarbij was de nadrukkelijke wens dat de bewoners werden betrokken in het maakproces. Voor Doorenweerd,

die gewend is heel precies te zijn in de uitvoering van zijn werk, was het uit handen geven hiervan een uitdaging. Het resultaat is een rechthoekige plantenkas die diep verzonken ligt in een heuvelachtig landschap. Het is een plek geworden waar contact met de natuur en het waarnemen van de omgeving centraal staat.

Zelfvertrouwen

‘Voor mensen die soms al meer dan twintig jaar op straat hebben geleefd, biedt de kas een prettige overgang tussen binnen en buiten,’ vertelt Doorenweerd.

‘Daarnaast geeft het de bewoners de mogelijkheid om dagelijks met de verzorging van planten bezig te zijn.’ Dit proces van ‘zelf doen’ is volgens Doorenweerd essentieel in de ontwikkeling van zelfvertrouwen. Toch speelt niet alleen de persoonlijke groei, maar ook het observeren van de omgeving een belangrijke rol in zijn ontwerp. ‘Door het omringende heuvellandschap ontstaat een bijzonder spel met zichtlijnen. Eenmaal in de kas kom je namelijk op gelijke hoogte met het maaiveld te staan. Alsof je één wordt met je omgeving.’

Het bewust zijn van jezelf en je omgeving is een terugkerend thema in het oeuvre van Jeroen Doorenweerd. Hij heeft in de afgelopen jaren diverse observatieposten in de openbare ruimte ontwikkeld, waardoor hij de bezoeker telkens anders naar zijn omgeving laat kijken. Zo zette hij in 2006 een oude Volvo aan de rand van een klein haventje bij Fort Ellewoutsdijk. Het uitzicht op de voorbijtrekkende binnenvaartschepen werd versterkt door een marifoon die in de Volvo hoorbaar was. Op die manier werd een andere wereld zichtbaar en voelbaar, dan buiten de auto voorstelbaar was.

Ook *de Kas* laat volgens Doorenweerd nieuwe inzichten mogelijk worden: ‘Je kunt relaxed een jointje roken op een bank met uitzicht op de ‘heuvels’, maar ook beslissingen nemen

over de inrichting van de tuin, bedenken waar je de plantjes wilt hebben staan en dan het resultaat zien groeien.' Deze mogelijkheden creëren vindt hij belangrijk voor de bewoners. Het brengt ze misschien wel een stapje dichterbij het ontwikkelen van hun eigenwaarde.

Toekomstplannen

Voor de bewoners van het hostel is de komst van de kas zeker welkom. Azzedine (48) woont na dertig jaar dakloos te zijn geweest, sinds drie jaar in het hostel. Samen met een aantal medebewoners hielp hij met het bouwen. Hij was druk in de weer met het lassen van de stalen constructie en het plaatsen van het glas. Over de inrichting heeft hij al ideeën: 'Ik wil graag mijn eigen groente verbouwen, zoals tomaat en komkommer.' Ook Rob (43) voelt zich ook helemaal op zijn gemak in de kas. Voordat hij dakloos werd volgde hij zelfs een tuinbouwopleiding: 'Vroeger heb ik veel in kassen gewerkt, maar een kas zoals deze heb ik nog nooit meegemaakt. Het idee onderdeel van het landschap te worden vind ik heel bijzonder.' Met zijn groene vingers zit Rob al boordevol plannen. Zo wil hij kweekbakjes in de kas om de plantjes eerst op te kweken en daarna uit te zetten in grotere bakken.

Een aantal jaren geleden was het voor beide mannen onvoorstelbaar om zulke toekomstplan-

nen te maken. Voordat ze in het hostel woonden leefden ze van uur tot uur, op zoek naar eten of een plek om te slapen. Nu kijken ze al een week vooruit. Hoe hun planten het doen zal in september blijken, wanneer *de Kas* officieel wordt opgeleverd.

